

ELŐTERJESZTÉS

Göd Város Önkormányzat Városfejlesztési Bizottságának februári ülésére

Tisztelt Bizottság!

Mint az közismert, Göd Újtelep déli részén és Újteleptől délre, a 039-es táblában egy félbehagyott római erőd maradványai találhatóak.

A 2004-ben elfogadott örökségvédelmi hatástanulmány az alábbiakat írja a régészeti lelőhelyről:

6. *Bócsa (Göd-Újtelep) Ilkamajor: A várostól 1300 méterre keletre, enyhén lejtős terepen római tábor nyomai találhatóak. A mellékégtájak szerint tájolt, (a légifelvétel alapján) ovális alaprajzú tábor falai kb. 300 m-esek. ÉK-i részén benyúlik a lakóházak alá. A NY-i saroktorony helyén ma kL-, és téglatörmelék dombocská áll. Az ÉNY- és a DNY-i oldalon még észlelhető a tábor övező árok nyoma. A tábor belső területéről lényegesebb leletanyag nem került elő. A tornyok környékén talált téglabélyegek tanúsága szerint a tábor építése II.Constantinus uralkodására, közelebbről Kr. u. 359-360-re tehető. A kvádok országának területén, a szarmaták országát kerítL földszántól északra létesített tábor neve Contra Constantiam volt. Az aquincumi légión itt állomásozó részlegének feladata az alföldi sáncrendszer kezdeti szakaszának biztosítása, és ellenőrzése lehetett. (Ilyen jellegű erődítmény Magyarországon máshol nem található. Analógiájával Belgiumban találkozhatunk.) Az építmény maradványait Alag határában a XX. században sajnos elpusztították. A teljesen talán fel sem épült erődítmény maradványait csak további ásatásokkal lehet tisztázni, melyekre lehetőséget kell biztosítani.*

A szöveg pontatlan, az „Alag határában” kifejezés nyilvánvalóan sajtóhiba.

Pontosabb részletek:

<http://www.muemlekem.hu/magazin/49> (Tyúkólak őrzik a császár emlékét)

„Amikor nyolc évvel ezelőtt kutatni kezdtem a területen, már az első évadban feltűnt, hogy nincsenek leletek” - mondta Mráv Zsolt. „Első pillanatban ez persze lehangoló volt, aztán rájöttem: sokkal fontosabb dologra bukkantunk, mint egy felépült, majd lerombolt római erőd. Hiszen abból akad jó néhány, olyan azonban nincs, amelyet épphogy csak megkezdtek építeni, aztán abbahagyták. Itt nyomon követhetjük, hogy milyen technikát alkalmaztak a rómaiak.”

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal 2010. január 26-án lakossági fórumot tartott. A fórum témája a dunai limes világörökségi előterjesztése. (jegyzőkönyv mellékelve).

A pályázat készítői valamennyi helyszínen elkészítik a kezelési tervét az önkormányzattal és a tulajdonosokkal egyeztetett módon. A területi lehatárolás pedig a pályázat benyújtásáig módosítható.

A világörökségi pályázaton történő indulást előzetesen a megjelent ingatlan tulajdonosok közül 19 fő támogatta, 4 fő ellenezte, 3 fő tartózkodott.

Határozati javaslat:

Göd Város Önkormányzatának Városfejlesztési bizottsága támogatja a Göd határában lévő római erődmaradványok vizsgálatát a világörökségi cím elnyerésére benyújtott pályázathoz.

A bizottság javasolja, hogy a pályázat előkészítésével egyidejűleg vizsgálja meg a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal a 2769/3 helyrajzi számú, önkormányzati tulajdonú területen lévő épületmaradványokat is.

Határidő: Azonnal

Felelős: polgármester, főépítész

Tarjányi Judit
Főépítész

Melléklet: lakossági fórum jegyzőkönyve

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

- 54 - MAI BEZ.

DANUBE LIMES Polgármesteri Hivatal, Göd	
Szám: 11-010-11/2010	2010 JAN 20
Előirat:	
Előadó: Tj.	Melléklet:

1CE079P4 / Danube Limes – UNESCO World Heritage projekt
A projekt a Central Europe Programban az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg

Jegyzőkönyv

amely készült 2010. január 26-án Göd Polgármesteri Hivatalának (2131 Göd, Pesti út. 81.) hivatalos helyiségében

Lejegyezte: Bechtold Ágnes

Tárgy: A dunai limes világörökségi előterjesztés egyeztetése

Jelen vannak:

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal megbízásából:

Bíró Zsolt

Bechtold Ágnes

Göd Város Önkormányzata részéről:

Tarjányi Judit főépítész

Dr. nagy Attila aljegyző

Kovacsik Tamás Városfejlesztési Bizottság elnöke

A lakosság részéről: jelenléti ív szerint

Bíró Zsolt bemutatja a Danube Limes projektet. A projekt célja a világörökségi nevezési dokumentáció elkészítése a római limes Magyarország és Szlovákia területére eső szakaszára és benyújtása az UNESCO-hoz. Göd is része lenne ennek a nevezésnek.

Bemutatta az előzményeket (Hadrianus-fal, Antoninus-fal, Obergermanisch-Raetischer Limes), kitért a dunai limes és a magyar szakasz objektumainak ismertetésére. Cél, hogy ezek az objektumok látogatható helyszínekké váljanak, Angliától a Fekete-tengerig egy kulturális turisztikai útvonalra felfűzni, amelybe Göd is beletartozna. Későbbi hasznosítását az biztosítaná, hogy nem önálló, hanem egy nagy rendszer része.

Bemutatta a gödi helyszín tervezett lehatárolását. A világörökséggel járó kötelek nem jelentenek többletet, mint a már meglévő két kötelek: 1. a helyszín állapota ne romoljon, 2. az adott állam jogrendszerében legyen beillesztve a védelme. Megfontolásra érdemes, hogy ha sikerül olyan kezelési tervet készíteni, ami megfelel az önkormányzatnak, lakosságnak is, olyan világörökségi helyszín jöhet létre, ami turisztikai szempontból igen vonzó lehet.

Hozzászólások:

Kovacsik Tamás: Beszélt néhány tulajdonossal, az ő véleményüket képviselve szólna hozzá.

1. A tulajdonos alapálláspontja, hogy ez az ő tulajdona; 2. teljeskörű feltárás szükséges. A védettséget le kellene venni arról a területről, ahol ténylegesen nincs régészeti maradvány. Elmondta, hogy a telkeket a tulajdonosok kárpótlás során kapták. Jogilag rendezni kéne a formát. Alkotmánybírósághoz is fordult már ez ügyben – hogy az állam vegye meg a telkeket, és ezzel kárpótolja a tulajdonosokat –, de kérelmét elutasították.

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

1CE079P4 / Danube Limes – UNESCO World Heritage projekt
A projekt a Central Europe Programban az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg

Kérdő Katalin: Elmondta, hogy a tulajdonosok úgy kapták a telkeket, hogy majdan építési telekké válik. Feltette a kérdést, hogy a tulajdonosoknak milyen kötelezettségei vannak az esetben, ha a helyszín világörökséggé válik, illetve felvetette, hogy az érintettek több egyeztetés után tudnak választ adni, kívánnak-e részt venni vagy nem.

Palágyi István: Elmondta, ő úgy tudja, az erőd soha nem épült fel, csak az alapjait rakták le. Ha ezt a területet mint Göd belterületét kiveszik a forgalomból, megszüntetik Göd egyik legszebb területét. Ezt véleménye szerint nem lehet csinálni.

Kérdő Katalin: Ismertette, hogy az erőd szakmai, tudományos értékét épp az adja, hogy nem épült fel. Egyrészt, mert nem ismer még egy ilyen helyet, másrészt mert azonosítható a Hadrianus Marcellinus által leírt helyszín, tehát valószínűbb, mint pl. a mohácsi csatater.

Palágyi István: Gyakorlatilag nem maradt meg semmi.

Kérdő Katalin: Ki kellene dolgozni, hogy fér bele az erőd Göd fejlődésébe. Felvetette, nem tudja, az UNESCO elfogadná-e, ha az erőd körvonalán kívül házak épülnének.

Tarjányi Judit: Elmondta, hogy van érvényes Helyi Építési Szabályzat a területre, amely meghatározza, mit lehet rá építeni, mit nem.

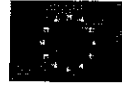
Bíró Zsolt elmondta, hogy a területen volt kutatás, és régészetileg védett, a világörökséggé nyilvánítás nem ad ehhez képest több kötöttséget. Lehetőségeket nyit arra, hogy mit lehet belőle csinálni. Viszont ha nem lesz világörökség, a régészeti védettség ugyanúgy megmarad.

Ifj. Busai Gábor: Felvetette, hogy célratorően kellene körvonalazni, kinek van szüksége a területre, illetve mi a célja vele.

Bíró Zsolt: Ha világörökség lesz, létezik olyan alternatív lehetőség, hogy az állam megvásárolja az ingatlanokat.

Ifj. Busai Gábor: Arra kíváncsi, hogy a tulajdonosoknak ebből mi lesz a jó. A tulajdonosok használni, értékesíteni szeretnék a telküket.

Tarjányi Judit: Ismerteti az építési jogosultságokat és a távlati terveket. Leszögezte, hogy el kellene dönteni, mi legyen a területtel. Elmondta, ez egyáltalán nem olyan egyszerű kérdés, és nem biztos, hogy belterület lesz. Felvetette, hogy el kellene dönteni, mi a jobb, várni a belterületbe vonásig vagy a jelenlegi szabályozás, amely szerint 4000 m²-ként épület építhető rá. Elmondta, azt kellene tudni, mit lehet tenni, mit nem. Már a védelem során tolmácsolnia kellene a KÖH-nek, mit engedélyezhet az építésügyi hatóság, mit nem. Elmondta, hogy az agglomerációs terv bizonyos részeket kivesz a belterületbe vonásból, akkor az a területet egyáltalán nem lehet beépíteni. Az agglomerációs tervet a következő 2-3 hétben véleményeznie kell. Ismertette, hogy van Gödön egy őrtoronygyanús épület, önkormányzati tulajdonban álló telken.

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

1CE079P4 / Danube Limes – UNESCO World Heritage projekt
A projekt a Central Europe Programban az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg

Ritzl Istvánné: Felvetette, hogy a Magyar Államnak vannak állami földalapjai. Felvetette, elképzelhető-e, hogy abból kárpótolják a tulajdonosokat.

Bíró Zsolt: Ezt globálisan az önkormányzat tudná megvalósítani, az állam nem.

Tarjányi Judit: Az önkormányzatoktól viszont elvonják a pénzt.

Ifj. Busai Gábor: Elmondta, nagyon bizonytalan, hogy a telkeik örökséggé avagy a gyerekeik örökségévé válnak. Szerezzenek rá anyagi alapot, akkor lehet örökség.

Bíró Zsolt: Ez fordítva működik: az első lépés a világörökséggé nyilvánítás, akkor lehet anyagi alapot teremteni.

Bajor Tamás: Semmi konkrétum nem hangzott el, hogy miről egyeztetünk.

Hirschberg Attila: Hangsúlyozta, hogy Bíró Zsolt most 15 év után kínál végre a gödi tulajdonosoknak egy megoldást, mit hagyhatnak az unokáikra. Az átminősítés csak egy „ha” megoldás. A világörökséggé válás viszont a világ legnagyobb reklámja. Önök a hasznosítás lehetőségét megragadhatják, de mondhatnak nemet. Létre kell hozni egy szervezetet, amely meghatározza, mire lehet használni a területet. Ki kell, találni, mit szeretnének, és aztán forrást szerezni rá. Ha olyan helyszínnel pályáznak, ami nem világörökség, van esély, de sokkal nagyobb a világörökségi helyszíne. A KÖH abban tud segíteni, hogy mi a hivatalos módja annak, hogy a helyszín világörökséggé váljon. Ez egy lehetőség, nem kötelező

Ifj. Busai Gábor: Felvetette, hogy a közelben fekvő Samsung gyár sem fér bele a világörökség környezetébe. Elmondta, szeretné, ha olyan megoldást hallanának végre az emberek, ami nekik is megfelel.

Tarjányi Judit: Elmondja, szeretné eloszlatni a tévhiteket: szó nincs róla, hogy a tulajdonosok a kárpótlás során belterületet kaptak. Szántóföldet kaptak. Nem arról van szó továbbá, hogy vagy világörökségi terület lesz vagy belterület. Hanem arról, hogy próbálunk előremenekülni a római örökség irányába vagy itt ragadunk. Elmondta, szerinte az előbbi az egyetlen megoldás.

Ritzl Istvánné: Mikor tárult fel ez az örökség? A földhivatal ezt nem tudta?

Kérdő Katalin: Lehetett tudni, volt itt erőd, de a kiterjedése, pontos elhelyezkedése új tudományos eredmény.

Lattman Rezsőné: Volt már több összejövetel a KÖH-hel. Az lenne jó, ha az emberek összefognának, és kijelölnének néhány embert, akik az önkormányzattal együttműködve hoznának döntést. Kérdése, hogy az önkormányzat vállalja-e a pályáztatást, illetve hogy a projektpénzből lehet-e a tulajdonosoknak pályázni. Ha azt mondanák „Önöknek ez nem fog pénzbe kerülni”, meg lehetne őt győzni.

Hirschberg Attila: Az egyetlen lehetőség, ha szeretnék hasznosítani a területet, hogy összefognak, és együttműködnek az önkormányzattal.

1CE079P4 / Danube Limes – UNESCO World Heritage projekt
A projekt a Central Europe Programban az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg

Németh László: Több probléma merült fel: a lehetőségekről és kötelezettségekről nem kaptak elég tájékoztatást. Nincs útmutatás az önkormányzat részéről, milyen szervezetté kellene tömörülni.

Kérdő Katalin: Konceptiót kellene megfogalmazni, mi az „előre”. Én is azt gondoltam, konkrét ötleteket fogunk hallani.

Szaszák Györgyné: Felveti a félelmét, az önkormányzatra nem löcsölhető a pályázat, illetve hogy a pályázathoz önrész kell.

Tarjányi Judit: Az önrészt nyilván nem fogja az önkormányzat állni.

Bíró Zsolt: Reagálva Németh László felvetésére: Az önök problémáit vegyük 100%-nak, amit mi ráteszünk az ehhez képest 0%. Lattman Rezsóné kérdésére: A pályázati pénz arra van, hogy elkészítsük a nevezési dokumentációt. Ha önök úgy döntenek, szeretnének részt venni, ez a tárgyalás a nulladik lépés. Utána jön a kezelési tervet készítő csapat. Nekik lehet elmondani, konkrétan mit szeretnének. Elmondta, már most vannak pályázatok, amelyeket kifejezetten világörökségi helyszínek fejlesztésére írnak ki, és önkormányzatok pályázhatnak rá.

Tarjányi Judit: A kezelési terv melyik fázisban készül el? A tulajdonosnak, önkormányzatnak vagy mindkettőnek bele kell egyezni?

Bíró Zsolt: Véleményezési joguk van. Elvileg lehetséges lenne, hogy akkor is nevezik a helyszínt, ha nem egyeznek bele, de ez nem gyakorlat. Ha nem egyeznek bele, kimarad a helyszín.

Ifj. Busai Gábor: Mi lesz nekünk konkrétan a jó?

Hirschberg Attila ismertette a saját helyzetét dunakeszi lakóházával kapcsolatban. Elmondta, nincs vesztenivaló, mert idő közben is lehet úgy dönteni a tulajdonosoknak, nem akarják világörökségnek a területüket.

Ritzl Istvánné: A középső telkek is belesznek a nevezendő területbe, ahol nincsenek maradványai az erődnek?

Tarjányi Judit: Ha a kezelési terv készül, akkor lehet erről beszélni.

Ritzl Istvánné: Mennyiben ró ránk önrészt, ha a mi nevünkben nyújtják be a pályázatot? Fog-e valamilyen költséggel járni?

Bíró Zsolt: A nevezésig a finanszírozás a pályázati pénzből folyik, a kezelési terv elkészítésével együtt. A területi lehatárolás pedig a nevezés benyújtásáig módosítható.

Ritzl Istvánné: Mi történik, ha többen mondják, hogy nem támogatják a nevezést?

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

1CE079P4 / Danube Limes – UNESCO World Heritage projekt

A projekt a Central Europe Programban az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg

Bíró Zsolt: A szám szimbolikus jelentőségű. Azt kell tudni igazolnunk, hogy minden érintett kapott értesítést, és a megjelentek közül ennyi támogatta, annyi nem. Itt kell nyilatkozni. Ha úgy döntenek, támogatják, jön a kezelő szervezet, ha úgy, hogy nem, nem jön.

Tarjányi Judit: Afelé hajlok, hogy vágjunk bele, veszténivalónk nincs.

Kovacsik Tamás: Javasolja, legyen egy szondázás, hogyan állnak a kérdéshez az érintettek.

Kérdő Katalin: És ha a kezelési terv nem tetszik a közösségnek?

Kutasi Istvánné: Vissza lehet táncolni?

Bíró Zsolt: Egyénileg nem, közösségileg igen. Említést tett a Limes Szövetségről.

A megjelentek közül a felterjesztést 19 fő támogatta, 4 fő nem támogatta, 3 fő tartózkodott.
A többi megjelent időközben távozott

Göd, 2010. január. 26.